

Aan het werk met combinatiefuncties

Voor u ligt alweer de vierde flyer over
combinatiefuncties in het onderwijs en
de sectoren sport en cultuur, in het
kader van de Impuls brede scholen, sport
en cultuur. Deze flyer bevat wederom
nuttige en vooral praktische informatie.
Uit onze monitor blijkt dat scholen en
schoolbesturen ons weten te vinden.
Vanaf 2010 kunnen ruim 322 gemeenten
aan de slag met combinatiefuncties.
We zijn dus goed op dreef!

4

juni 2009

COMBIFUNCTIES
ONDERWIJS
impuls brede scholen, sport en cultuur

164 nieuwe gemeenten voor 2010 bekend gemaakt

In 2008 startte de invoering van de Impuls brede scholen, sport en cultuur met de 30 grote gemeenten in ons land. In 2009 kwamen daar 90 wat kleinere gemeenten bij (zie bericht in deze flyer). De samenstelling van de tranches van de gemeenten wordt bepaald op basis van het gemeentelijke inwoneraantal onder de 18 jaar en daarmee ook de bekostiging. Inmiddels hebben het ministerie van VWS en het ministerie van OCW de volgende 164 kleinere gemeenten (derde tranche) bekend gemaakt die vanaf 2010 in aanmerking komen voor de Impuls brede scholen, sport en cultuur. De overzichten van deze 164 gemeenten kunt u downloaden via onze website. Het eerste overzicht geeft het aantal fte's aan per 2010. Het aantal fte's stijgt tot en met 2012 tot het maximum per gemeente. Dat wordt in het tweede overzicht op de site weergegeven. De nieuwe groep gemeenten kan gebruik maken van de gevolgde procedures en opgedane ervaringen van gemeenten die eerder met de combinatiefuncties van start zijn gegaan. Op de website vindt u handig voorbeeldmateriaal ter ondersteuning.

Vervroegd startende gemeenten in 2009

De invoering van de Impuls brede scholen, sport en cultuur vindt fasegewijs plaats en wel aflopend naar het aantal inwoners onder de 18 jaar van de gemeente. Inmiddels maken 98 gemeenten gebruik van de Impuls. Een overzicht is gepubliceerd op de website www.combifunctiesonderwijs.nl. Mocht u meer willen weten, neemt u dan contact op met de desbetreffende gemeente hoe men verder denkt te gaan en wanneer het overleg met scholen, sportverenigingen en cultuurinstellingen van start gaat. Onze projectgroep kan u daarbij ook van dienst zijn. Gezien de vele stappen die in het traject gezet moeten worden is het te verwachten dat u vanaf 2010 over een combinatiefunctionaris zou kunnen beschikken.

Gefaseerde groei van het aantal fte's per gemeente tot en met 2012

De invoering van de Impuls brede scholen, sport en cultuur vindt in stappen plaats. Niet alleen door jaarlijks nieuwe gemeenten toe te laten tot de Impuls, maar ook in financiële zin. Allereerst bekostigt het rijk het eerste jaar 100% van de combinatiefuncties en wel via de gemeenten. Vanaf het tweede jaar betaalt de gemeente mee voor ca. 60% en het rijk voor ca. 40%. Ook gaat het aantal fte's per gemeente stap voor stap omhoog tot en met 2012 (wanneer in totaal de doelstelling van 2500 fte's is bereikt). Een voorbeeld uit de gemeente Westland: in 2008 is het budget in totaal geschikt voor 8,9 fte's, in 2010 voor 11,6 fte's en in 2012 voor 13,5 fte's. Daarbij is uitgegaan van een normbedrag van € 45.000 per fte. Dit bedrag is vastgesteld op basis van de CAO's Primair Onderwijs, Voortgezet Onderwijs, Gemeenten en Sport. Overige kosten moeten worden betaald uit de gemeentelijke middelen of door lokale partijen. Het verdient aanbeveling wanneer gemeenten en scholen deze Lumpsumbenadering zouden hanteren. Wordt bijvoorbeeld gekozen voor een vakleerkracht LO, dan zal de school in redelijkheid iets moeten bijpassen uit de personele Lumpsum die men van het rijk ontvangt. De vakleerkracht LO vormt immers niet de grondslag van de Impuls-vergoeding.

Hoe start ik het overleg met de gemeente?

Het is voor scholen en schoolbesturen niet altijd duidelijk of de gemeente deelneemt aan de Impuls brede scholen, sport en cultuur en zo ja, hoe de gemeente dat gaat aanpakken. De Impuls brede scholen, sport en cultuur wordt in fasen ingevoerd (zie afzonderlijke berichten in deze flyer). De school of het schoolbestuur moet dus eerst nagaan of de gemeente al in aanmerking komt voor deelname aan de Impuls brede scholen, sport en cultuur. Een manier om met de gemeente in contact te komen over combinatiefuncties is de Lokale Educatieve Agenda, een overleg tussen gemeente en onderwijsveld, wat de gemeente met het onderwijsveld voert. In een enkel geval doet de gemeente (nog) niet mee. Scholen kunnen zelf met hun gemeente contact opnemen. Samen met gemeenten en betrokken organisaties kan het signaal gegeven worden dat ze eerder willen deelnemen. Het kan verder helpen als de school of het schoolbestuur zich tot de gemeenteraad wendt met het verzoek om het College van B&W tot actie aan te zetten. We moeten er alles aan doen om er voor te zorgen dat iedere gemeente meedoet! Het verdient aanbeveling om als school en schoolbestuur zelf het initiatief te nemen, samen met de sport- of cultuursector. Om informatie te vragen aan de gemeente of een subsidieverzoek in te dienen zijn twee modelbrieven beschikbaar op onze website. Tevens vindt u op de website een weergave van het verloop van het aanvraagproces bij de gemeente.

Combinatiefunctionaris is de brug tussen school en sport of cultuur

De projectgroep Combifuncties Onderwijs organiseerde een viertal regionale middagbijeenkomsten voor schoolbesturen en directeurs in PO en VO. Dick Oosterveld, journalist en onderwijskundige, was aanwezig op de regiobijeenkomst op 1 april jl. te Nieuwegein. Uit zijn artikel:

Brugfunctie

“De wethouders onderwijs en sport van de gemeente Nieuwegein openden aan de hand van een praktijkvoorbeeld de bijeenkomst. Daarmee onderstreepten zij het belang van de brugfunctie die de combinatiefunctionaris vervult tussen meerdere sectoren. Beide wethouders wilden verduidelijken dat combinatiefuncties een impuls geven aan gemeentelijk beleid op diverse terreinen, zoals uitbreiding van voorzieningen, versterking van de sociale infrastructuur in de wijk, bestrijding van overgewicht en stimulering van ouderbetrokkenheid bij de ontwikkeling van hun kinderen.

Regierol

De wethouders benadrukten dat de ideeën voortkomen uit het onderwijs, de sportverenigingen en de cultuurinstellingen. De gemeente Nieuwegein kanaliseert en begroot deze ideeën. In aansluiting hierop belichtte André de Jeu – projectleider van de Impuls Brede scholen, Sport en Cultuur – de regierol van de gemeente rondom de subsidieverordening en cofinanciering. Voor de inzet van combinatiefunctionarissen wordt in overleg met scholen, sportverenigingen en cultuurinstellingen door de gemeente een plan gemaakt en een lokale samenwerkingsovereenkomst opgesteld.

Sport

Het NOC*NSF heeft namens de georganiseerde sport rondom combinatiefuncties een projectteam ingericht. Voormalig projectleider Danny Meuken geeft aan dat het hem bij de invulling van de combinatiefunctie sport ook gaat om het versterken van de positie van lokale sportverenigingen.

Ter illustratie geeft hij een drietal inspirerende praktijkvoorbeelden:

- **Bij een Haagse judovereniging is een combinatiefunctionaris aangesteld, die voor de helft ook werkzaam is op scholen met als taken het opstellen van een lesplan, judolessen geven en voorlichting aan ouders verzorgen.**
- **Tilburg heeft zogenaamde “motor-units” gecreëerd tussen scholen en sportverenigingen, met als taken planontwikkeling en het organiseren van buitenschoolse sportactiviteiten.**
- **Een zwemvereniging in Hengelo heeft een combinatiefunctionaris in dienst, die onder schooltijd zwemonderwijs verzorgt (bewegingsonderwijs) en na schooltijd trainingen verzorgt bij een zwem- en poloclub.**

Cultuur

Jan-Pieter Maaijwee -projectleider bij Cultuurnetwerk Nederland- verzorgde de workshop ‘Relatie school en culturele instelling’ tijdens de bijeenkomsten. Hij wijst er op, dat cultuur ook een plaats moet krijgen in vakken als geschiedenis, techniek en de talen. De school kan gebruik maken van diverse culturele partners, zoals professionele en amateur kunstenaars, musea, een centrum voor de kunsten, de muziekschool en de bibliotheek. Hij ziet verschillende voordelen van het inzetten van een combinatiefunctionaris onderwijs en cultuur:

- **Afstemming van binnen- en buitenschoolse culturele activiteiten.**
- **Kruisbestuiving van expertise tussen kunstvakdocenten en schoolteam.**
- **Kansen bieden voor talentontwikkeling in kunstvakken.**
- **Maatwerk leveren, bijvoorbeeld danslessen integreren in een taalproject op school.”**

Naar verwachting gaat de projectgroep Combifuncties Onderwijs begin 2010 weer het land in met regionale bijeenkomsten.

Onder ‘actualiteiten’ op onze website vindt u de volledige weergave van het artikel ‘Combinatiefunctionaris is de brug tussen school en sport of cultuur’.

Nijmegen: enthousiasme en vertrouwen leidt tot resultaat

In Nijmegen zijn begin dit jaar de eerste combinatiefunctionarissen aan de slag gegaan. Op dit moment zijn er twaalf actief. Het gaat hierbij om acht 'verenigingsondersteuners/ vakleerkrachten bewegingsonderwijs nieuwe stijl' op PO-scholen en sportverenigingen, drie 'uitvoerend sportcoördinatoren/sportleiders naschoolse activiteiten' op VMBO-scholen en sportverenigingen en één combinatiefunctionaris die zich meer wijkbreed richt op sportstimulering en werkt voor meerdere scholen en verenigingen.

De eerste evaluaties met schoolbesturen zijn positief. Enthousiasme om als gemeente, schoolbesturen en sportverenigingen vanaf het begin met elkaar op te trekken en ondanks verschillende culturen in elkaar te vertrouwen en te komen tot een gezamenlijk plan, is een sleutel tot succes.

Combinatiefunctionarissen zijn in opdracht van het gemeentelijk sportbedrijf via een payroll-constructie formeel in dienst van Sportservice Noord-Holland en worden gedetacheerd. Deze (voorlopige) keuze is gemaakt vanuit eerdere ervaringen, maar men is bereid om het werkgeverschap anders in te gaan kleden. De '€ 45.000,-' is i.v.m. de BTW-plicht en de kosten voor activiteiten (zoals zaalhuur) niet toereikend. Scholen betalen dan ook een eigen bijdrage, die ze graag voldoen om zo een vakleerkracht in huis te halen.

Meer weten? Een uitgebreide beschrijving van deze 'good practice' vindt u bij de praktijkvoorbeelden op onze website www.combifunctiesonderwijs.nl.

Lerarenondersteuners bewegingsonderwijs

Op 7 december 2007 heeft staatssecretaris Dijkema de evaluatie van de leergang bewegingsonderwijs naar de Tweede Kamer gestuurd. In haar reactie op deze evaluatie is zij ook ingegaan op de mogelijkheid om bij het vak bewegingsonderwijs een 'lerarenondersteuner bewegingsonderwijs' (Lobosser) in te zetten. Uit diverse berichten uit het veld blijkt dat een toelichting op de positie van de lerarenondersteuner noodzakelijk is.

Binnen het schoolprogramma kunnen, naast de voor bewegingsonderwijs bevoegde leraar, afgestudeerden van de opleiding MBO Sport en Bewegen (MBO-SB) worden ingezet als lerarenondersteuner bij het bewegingsonderwijs. De 'lerarenondersteuner bewegingsonderwijs en sport' (Lobosser) ondersteunt de bevoegde leraar bij het uitvoeren van het programma bewegingsonderwijs. De lerarenondersteuner kan lesondersteunende en leerlingbegeleidende taken uitvoeren onder verantwoordelijkheid van de breed bevoegde groepsleraar of de vakleerkracht bewegingsonderwijs.

De MBO-opgeleide lerarenondersteuner heeft geen onderwijsbevoegdheid en is dus niet bevoegd zelfstandig lessen bewegingsonderwijs te geven. Binnen een bepaalde lescontext kan hij wel bepaalde ondersteunende taken zelfstandig uitvoeren. Hoe die zelfstandigheid wordt ingevuld is afhankelijk van de context waarbinnen hij functioneert, dit ter beoordeling van de bevoegde leraar en onder de verantwoordelijkheid van het schoolbestuur. Het bestuur is verantwoordelijk voor de kwaliteit en de veiligheid van het bewegingsonderwijs binnen de school. Het bovenstaande geldt voor het vak bewegingsonderwijs binnen het schoolprogramma. Voor zover het

gaat om de inzet van MBO-SB'ers bij buitenschoolse activiteiten op het gebied van sport en bewegen geldt het bovenstaande niet.

De vraag welke ondersteunende taken de MBO-er zelfstandig kan uitvoeren is nog niet beantwoord. Met betrekking tot de aansprakelijkheid maakt de verzekeringsbranche geen nader onderscheid tussen leerkrachten of ondersteuners. De vraag is dan: welke voorwaarden moet het schoolbestuur scheppen om een MBO-er in bepaalde gevallen zelfstandig te laten functioneren? De oplossing lijkt gelegen te zijn in het opstellen van een protocol zoals bij het schoolzwemmen is gebeurd. Wij houden u op de hoogte.

Website Cultuurformatie geopend

Eén van de doelen van de Impuls brede scholen, sport en cultuur is het bevorderen dat de jeugd tot 18 jaar vertrouwd raakt met één of meer kunst- en cultuurvormen en het stimuleren van actieve kunstbeoefening onder jongeren. De Cultuurformatie is een strategisch samenwerkingsverband van enkele tientallen landelijke kunstenaarsorganisaties en culturele instellingen. De Cultuurformatie is het informatieloket voor deze sector en stimuleert de culturele sector om combinatiefuncties mogelijk te maken. Samenwerking in en rond de brede scholen biedt culturele instellingen kansen voor het vinden van nieuw publiek en bevordert het ontwikkelen van nieuw aanbod. Ook adviseert de Cultuurformatie de gemeenten over de selectie en inzet van culturele instellingen. Inmiddels heeft de Cultuurformatie speciaal voor de combinatiefunctie school en cultuur een eigen website geopend: www.cultuurcoach.org.

Kwalificatiestructuur in het MBO voor Sport en bewegen

In de praktijk blijken benamingen voor de diverse MBO opleidingen voor verwarring te zorgen. Tijd voor duidelijkheid, die Calibris – het kenniscentrum voor leren in de praktijk in zorg, welzijn en sport – ons gaf.

Kwalificatiestructuur MBO sport en bewegen	
Kwalificatiestructuur niveau	Sport en Bewegen (SB)
4	Sport- en bewegingscoördinator
	Uitstroomdifferentiaties:
	BOS-medewerker
	Trainer/coach
	Bewegingsagoog
	Operationeel sport- en bewegingsmanager
3	Sport- en bewegingsleider
2	Sport- en bewegingsbegeleider
1	n.v.t.

Bekendheid met de Impuls

Uit de resultaten blijkt dat 75% van de respondenten bekend is met de Impuls. Op de vraag of men weet wat de Impuls daadwerkelijk inhoudt antwoordt 57% bevestigend. Meer dan de helft van de respondenten is bekend met één of meerdere uitgegeven flyers van de projectgroep Combifuncties Onderwijs. Eenzelfde percentage zegt voldoende geïnformeerd te zijn over de combinatiefuncties. De website www.combifunctiesonderwijs.nl is bij 79% van de respondenten bekend.

Resultaten Monitor Combifuncties Onderwijs 2009

De projectgroep Combifunctie Onderwijs voert in de periode 2008 tot en met 2011 jaarlijks een monitoronderzoek uit om na te gaan of scholen en schoolbesturen bekend zijn met combinatiefuncties en of ze daar gebruik van willen maken. In maart 2009 is een eerste monitor uitgevoerd.

Populatie en respons

De totale populatie van deelnemers aan het onderzoek is vastgesteld op 7170 scholen en besturen in het primair en voortgezet onderwijs. De totale respons was 21,2%. Van dit percentage ligt de respons onder scholen en schoolbesturen PO rond de 64% en voor scholen en schoolbesturen in het VO rond de 36%.

Initiatief

Bij een kwart van de respondenten (26%) heeft de gemeente contact opgenomen met de school of het schoolbestuur over het aanstellen van combinatiefunctionarissen. Bij 30% van de respondenten is dat niet zo. De overige respondenten zijn nog niet op de hoogte of er contact met de gemeente is geweest. In sommige gevallen kan het zo zijn dat de gemeente nog contact op gaat nemen omdat pas in 2010 zal worden deelgenomen aan de Impuls. Bijna een kwart van de besturen en scholen heeft inmiddels zelf initiatief genomen of is dat van plan met betrekking tot het aanstellen van combinatiefunctionarissen.

Contacten met sport en cultuur

20% van de respondenten heeft contact gelegd met een sport- en/of cultuurinstelling, waarvan ruim de helft van deze contacten heeft geleid tot vorming van concrete plannen. Bijna een kwart van de respondenten verwacht dat er een combinatiefunctionaris aangesteld zal worden op school. Vaak is niet bekend of daar extra kosten voor de school of het schoolbestuur aan verbonden zijn. In 12% van de gevallen is wel bekend dat hier extra kosten aan verbonden zijn.

Behoeftte aan ondersteuning

Een derde deel van de respondenten heeft bij de monitor aangegeven behoefte te hebben aan ondersteuning. De projectgroep Combinatiefuncties Onderwijs zet zich graag in om uw schoolorganisatie waar nodig (gratis) te ondersteunen. Via de website kunt u contact opnemen met de helpdesk voor de beantwoording van uw vragen: www.combifunctiesonderwijs.nl

Wie zijn wij?

Voor het Project combinatiefuncties onderwijs hebben de gezamenlijke besturenorganisaties een projectgroep ingesteld, bestaande uit:

- Hans Verboon, projectleider 070-3315211 hverboon@vbs.nl
- Maryse Ramselaar 070-3315252 mramselaar@vbs.nl
- Eelco Dam 030-2361010 e.dam@avs.nl
- Ron Davids 070-3568703 h.davids@bkonet.nl

U kunt ons ook bereiken via info@combifunctiesonderwijs.nl.

De samenwerkende besturenorganisaties staan natuurlijk ook klaar om hun leden van dienst te zijn.

Externe samenwerking en horizontale verantwoording

De invoer van combinatiefuncties en ontwikkeling van brede scholen leidt er toe dat scholen meer overeenkomsten afsluiten en samenwerkingsverbanden opzetten. Vanuit het perspectief van goed onderwijsbestuur kun je je afvragen hoe het vervolgens dan zit met het interne toezicht op de samenwerkingsverbanden en met de horizontale verantwoording naar samenwerkingspartners en andere belanghebbenden. De eis van horizontale verantwoording komt terug in het nieuwe wetsvoorstel rond goed onderwijs en goed onderwijsbestuur. Bij horizontale verantwoording is er geen formele hiërarchische relatie tussen diegene die verantwoording aflegt en diegene aan wie verantwoording wordt afgelegd. De manier waarop de school met organisaties op het gebied van naschoolse opvang en organisaties rond sport en cultuurde dialoog aangaat en verantwoording aflegt wordt niet van hogerhand bepaald, wel wordt straks via de wet geëist dat het moet plaatsvinden. Er kunnen dan ook meerdere manieren zijn, immers er zijn grote verschillen tussen de doelgroepen en hun behoeften.

In het artikel 'Externe samenwerking en horizontale verantwoording' gaat Edward Moolenburgh, senior adviseur bij de VBS, in op de huidige stand van horizontaal verantwoord en samenwerking bij drie scholen. 'Op onze website onder 'actualiteiten' vindt u de volledige weergave van het artikel.

Colofon

Dit is een uitgave van de gezamenlijke besturenorganisaties in het onderwijs.

Redactie

Redactie
Drs. Hans Verboon,
Hoofdredacteur
Ron Davids

Communicatiegegevens

e-mail:
info@combifunctiesonderwijs.nl
site:
www.combifunctiesonderwijs.nl

